

De l'oasi al galliner?

Fa un temps es parlava de l'“oasi català” per definir la política catalana, on difícilment hi havia grans sobresalts. Un any després de la proclamació del nou govern tripartit, aquella expressió difícilment podria ser més errònia per descriure la situació actual.

Qui tingues ganes, un temps en-rere, que passessin coses en la política catalana haurà quedat satisfet. Que n'han passades moltes és una sensació generalitzada pràcticament de tothom. Potser el més complicat és explicar què ha passat exactament. I no és fàcil si tenim en compte que el nou Govern es va estrenar amb una crisi que, com aquell qui diu, va estar a punt de posar fi a la legislatura. L'extensament coneguda, explicada i comentada sortida de Josep-Lluís Carod-Rovira del Govern català va significar un primer canvi en els plans previstos pels signants dels acords del Tinell, que havien permès la formació del Govern de coalició entre PSC, ERC i ICV-EUiA.

En els passos primers i difícils del nou executiu, després de 23 anys de pujolisme, la sortida del líder d'ERC del Govern va comportar una gran desgast del pes dels independentistes dins del tripartit, amb el consegüent reforçament dels seus dos socis, PSC i ICV. Totes dues forces van saber aprofitar aquella ocasió per prendre posicions en uns moments inicials. Especialment, els socialistes, per exemple, que van utilitzar la magnitud el soroll d'aquella crisi per acabar d'organitzar la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió a la seva voluntat.

Aquells primers passos a empentes i rodolons de ben segur que han determinat la dinàmica, com a mínim, del primer any del Govern nascut dels acords del Tinell. La caiguda de Carod va provocar en els republicans un desencís i certa pèrdua d'identificació amb el nou Govern. Les pressions del PSC per anar aconseguint cotes d'espai de l'executiu tampoc no han ajudat a llimar algunes tensions. I és que tant en el PSC com en el ERC, malgrat que es defensí formalment el pacte del Tinell, sectors importants d'ambdues formacions tenen la percepció recíproca d'haver fet massa concessions.

Desorientació inicial En els pactes del tripartit hi ha quatre grans eixos que determinaran, en part, l'èxit de l'acord: la redacció d'un nou Estatut, un nou sistema de finançament, una nova llei d'ordenació territorial i una nova llei electoral.

Amb els inicis de la gestió del pacte, en el dia a dia inicial del nou Govern, i especialment després de la crisi que va causar que Carod-Rovira deixés de ser conseller en cap i posteriorment sortís del Govern, el PSC i ICV van aconseguir un protagonisme més notori en els debats d'aquests quatre grans eixos. La desorientació d'ERC —mitigada, en part, amb l'èxit electoral obtingut en les legislatives espanyoles— va fer que pràcticament cap dels seus consellers del Govern no liderés un sol dels grans debats.

Així, per exemple, a banda del mateix president, el conseller d'Economia, Antoni Castells, condueix el debat del nou sistema de finançament, i el conseller de Relacions Institucionals, Joan Saura, lidera la redacció del nou Estatut.

De manera que algunes polèmiques internes dins del Govern català es poden llegir en aquesta direcció: les tensions provocades pels intents de reequilibrar posicions dins del tripartit. Per exemple, la proposta d'una nova ordenació territorial per a Catalunya, que en un primer moment va llançar el conseller de Política Territorial, Josep Carretero (ERC), va ser fortament contestada pels seus socis de govern. De la mateixa manera, els criteris per a l'elaboració d'una nova llei electoral han estat objecte de tensió entre els republicans i els seus socis de govern, que defensen un sistema proporcional que no distingeixi entre territoris, com defensa ERC. Més recentment, hi ha hagut també un enfrontament entre el conseller d'Economia i el nou conseller de Turisme, el republicà Josep Huguet. Castells va retreure la setmana passada que el titular de Turisme entrés

Josep-Lluís Carod-Rovire promet el càrrec de conseller en cap davant del president de la Generalitat de Catalunya, Pasqual Maragall, el desembre del 2003. La sortida del govern del líder independentista ha marcat el desenvolupament del primer any del govern tripartit.

en valoracions sobre el nou sistema de finançament (Huguet va defensar que el model de finançament que ha de recollir l'Estatut hauria de preveure la reducció de la quota de solidaritat amb l'estat espanyol fins l'1,5% del PIB a llarg termini). Val a dir que alguns sectors del PSC i d'ICV no van veure amb bons ulls la substitució de Pere Esteve per Josep Huguet al capdavant del Departament de Turisme, ja que l'ara conseller s'ha caracteritzat sempre per un perfil, en la seva tasca parlamentària, contundent en la defensa de les seves propostes.

De "posar al dia" a "l'any perdut".

Malgrat les no poques tensions –pròpies o no d'un govern de coalició– dins l'executiu, el primer any també ha servit per a posar en marxa algunes de les mesures defensades en l'acord del Tinell. Especialment, cal destacar la llei de barris. Aquesta iniciativa transversal, que afecta pràcticament totes les conselleries, de moment ja ha destinat inicialment la inversió de 99 milions d'euros en la rehabilitació de tretze barris de Catalunya. L'objectiu de la llei, de marcat caràcter social, pretén evitar l'estat de degradació d'alguns nuclis urbans,

En espera de la prova del "passa-no-passa"

Al cap d'un any del Govern Maragall, què en queda, del catalanisme i de l'esquerra? Què en queda, de les exigències que es feien els uns als altres per formar Govern? No ho sé... En el camp del catalanisme impera un verbalisme fàcil, agosarat en els termes, però no gens convincent en els fets, fins matusser i ingenu en les actuacions que necessiten tacte i intel·ligència per assolir l'èxit. En el camp de les polítiques estem immersos en allò que s'anomena polítiques de la diferència, les que fan soroll i valen pocs diners. Però més enllà d'atacar els models de concert i d'apuntar-se a una laïcització artificiosa de la vida pública, no sembla que hi hagi gaire més. Per no parlar de l'anunciada però no iniciada reforma de l'administració, de la seva modernització radical. Tot plegat és més aviat desencorajador des d'un punt de vista nacional, perquè l'única conclusió forta al cap d'aquest temps és la consolidació de Maragall com a president. La prova del "passa-no-passa" està per arribar en forma de nou Estatut, llei electoral, organització territorial i model de finançament autonòmic. I no sembla que el PSC estigui disposat a cedir gaire als socis de govern.

Antoni Vives

(director de la Fundació Ramon Trias Fargas)

que poden acabar esdevenint pous de conflicte. També en ensenyament ha destinat més recursos a la creació de més places docents i a posar en marxa programes per a la integració dels alumnes arribats amb la immigració. En menor o major mesura, totes les conselleries han anat posant en pràctica les seves iniciati-

ves, un cop reorganitzada i, com defensa el Govern, "posada al dia" una administració que va estar 23 anys gestionada –i pràcticament creada– per CiU.

Però, precisament, la federació nacionalista no comparteix aquesta visió. I és normal, com a primera força que és de l'oposició. CiU considera que aquest ha

Maragall com a símptoma

Contra tot allò que aconsellen els teòrics de la política, Maragall ha començat obrint tots els fronts de cop i ha dit sense embuts allò que vol. Això fa que alguns polítics, acostumats a anticipar estratègies, se sentin desconcertats amb el president català. I és que és cert que Pasqual Maragall té un dèficit seriós de cultura política. És difícil imaginar un nivell més alt de falta de mà esquerra. Però resulta encara més complicat comprendre que moltes d'aquestes "imprudències", fins i tot "impertinències", hagin anat fent forat fins a semblar gairebé evidències. Com pot ser que algú tan poc competent en les arts polítiques sigui capaç de sortir-se amb la seva?

En Maragall els símptomes han estat diversos i per alguns força desconcertants (la seva tossuderia, les fugides endavant, les vel·leïtats intel·lectuals, l'estrella olímpica). Malgrat tot, és un fet, pel que anem veient, que el símptoma Maragall pot resultar més difícil d'empassar a Madrid que el de Pujol. Al capdavant, Pujol transmetia una idea de Catalunya més simple i homogènia, més conforme a la imatge tòpica que d'aquesta es té a Espanya. I sense cap mena de dubte, era més útil a l'

hora d'intercanviar "peixos al cove" per suport parlamentari al partit espanyol de torn. Resumidament: Pujol era l'enemic còmplice que amb Maragall han vist mutar-se a l'amic competitiu. No deu ser, diuen alguns, que Maragall s'ha fet nacionalista, en entrar al Palau de la Generalitat, o potser per entrar-hi?

La mateixa percepció socialista de "la deriva de Maragall" és sovint entre el desconcert i la irritació: com pot passar això a un company? Ha oblidat la solidaritat i la igualtat socialista? (només Zapatero s'ha atrevit a dir que el PSC de Maragall "no és part del problema, sinó de la solució").

Comprenc i simpatitzo amb aquest "Maragall símptoma", no comprenc, ni encara menys simpatitzo amb la resposta, igualment simptomàtica, que Madrid va venir a donar a aquells que, com el mateix Maragall d'avui, van apostar per una modulació *up to date* del que s'entenia per Espanya. La cosa és complexa, però em resisteixo a creure que no pugui resoldre's.

Xavier Rubert de Ventós (filòsof)

estat un any perdut, en el qual han predominat els desgavells i les desavinences entre els socis de govern, i que tot plegat només ha servit per malmetre la imatge de la Generalitat de Catalunya. La contundència de la crítica del primer partit de l'oposició no ha d'estranyar. De fet, la federació es troba en una situació complexa, i no ho és per la seva situació interna —alguns analistes polítics apuntaven un daltabaix de CiU amb la retirada de Jordi Pujol que mai s'ha produït—, que ha estat relativament ben resolta, sobretot després

de la passada conferència nacional de la federació, el passat novembre. Un dels principals obstacles de la federació és la dificultat d'aconseguir relleu polític: sovint, les pròpies tensions entre les formacions del Govern han deixat en un segon terme CiU, la primera força del Parlament de Catalunya en nombre d'escons.

Els rumors de sempre. Hi ha una cosa que no ha variat de l'"oasi català" de les anteriors legislatures: el rumor de les eleccions anticipades. Les dues princi-

pals forces del Govern juren i perjuren a través dels seus principals dirigents i càrrecs institucionals que l'acord tripartit és un pacte "estratègic", pensat per als propers quatre o vuit anys. Però, en canvi, això no ha evitat que tant l'oposició com alguns sectors de les mateixes formacions de govern comencin a parlar d'eleccions anticipades. Els uns defensen que el PSC espera el moment més òptim per convocar eleccions i intentar governar sense els republicans, o amb un equilibri més favorable gràcies a uns resultats que no permetin una alternativa nacionalista (CiU i ERC). Altres creuen que seran els republicans els que trencaran el pacte per evitar el desgast d'haver d'aprovar un Estatut a la baixa, i que intentaran obtenir uns bons resultats electorals en una situació política més entortolligada. De versions, n'hi ha per a tots els gustos, com les que van circular durant les dues darreres legislatures del president Pujol, que finalment les va esgotar fins al darrer dia totes dues.

De moment, el tripartit ha complert el seu primer aniversari. Ha estat un any sorollós que ha obert les portes d'una època de grans debats polítics, que en els propers anys veurem on menen.

Social és nacional

Calia una renovació en el Govern de la Generalitat de Catalunya que un altre pacte hauria posat més difícil. També és positiu per a l'impuls que semblen tenir les polítiques socials que es comencen a perfilar, que són un requisit indispensable per a la cohesió social. No pot haver cohesió nacional sense una cohesió social. En aquest sentit, la intenció fundacional del tripartit era esperançadora. Cal esperar per saber com s'acabarà concretant tot plegat.

Malgrat aquests aspectes positius, durant aquest any hi ha hagut indicis bastant clars que inviten a un cert desengany. Es tracta d'una frustració sistemàtica de les reivindicacions nacionals, la incertesa sobre l'èxit de les propostes socials, i alguns comportaments, en matèria de cultura sobretot, que tenen uns tics oligàrquics que superen, en el seu sentit més negatiu, l'etapa anterior.

A tot això cal afegir que em sembla que la defenestració de Carod-Rovira del Govern de la Generalitat va ser la pitjor de les notícies de l'any. Em sembla que aquest esdeveniment no ha estat prou dimensionat, sobretot després de la victòria del PSOE a Madrid.

Héctor López Bofill (professor de dret constitucional UPF)

Enric Rimbau